

nkė, Mylinti...
vietos. Gera...
darbininkai...
binkite pirm...
k 2-2909-J...
(185-18)

SIUVEJOS
oteriškų kepurk...
HAT CO.
St., 18 fl.
(187-18)

jos ir 2 prie...
proga merginam...
bininkės. Ateikt...
po 11 v. 7ya...
URANT & BAR...
i Delancy, N.Y.C.

0953
(189-19)

OROS
Nuo kavalių...
uolatinis darba...
liga.

TRACTING
ve., Brooklyn
(189-19)

Guolis vietoje...
nėra virimo...
nkamam asme...

Brooklyn
2966
(189-19)

FEMALE
FORA
išnuomavim...
čiai. Gera k...
s:

OWNERS
YN, INC.
Brooklyn
2923
(189-19)

ORAI
Su patyrimu...
drobinų aud...
as.

CO., INC.
x, arti 143 St.
(189-19)

ORAI
erskės
rabužiū.
darbas.
& SON
Brooklyn
900
(189-19)

RTUNITIES
alų-Amerikon...
9½ m. Geri
gardumynų...
teatro.

(185-191)

Puikl pro...
bizn. Par...
us. Isteigta...
9 su kostumer...
8-9549, nuo...
ak. Vakarais...
FL. 8-9033.
(187-193)

ng Supplies.
ed, large new
wner retiring
ess.

(187-189)

ATE
1 šeima mū...
riai; 4 vonis...
as; arti mo...
inės, ir kole...
(186-192)

house, plus
basement...
improvements...
and subway...
work. Call
123.
(187-193)

I 3 šeimų...
arių; 1-2½...
aljejus šilu...
2 karam ga...
(185-186)

ūrėti. Par...
ra 3 tušti...
na. Saaukite...
P. M.)
(189-192)

ad Coney...
užkurti...
kad tą...
ny gyven...
iki vėly...

LAISVĖ

THE LITHUANIAN DAILY

LAISVĖ—LIBERTY
Vienintelis lietuvių kalboje
dienraštis Rytinėse Valstijose
Dalis Queens apskrityje (N.Y.) .. 9.00
Kanadoje .. 9.00
Kitur užsienyje .. 10.00
Metams prenumerata:
Jungtinėse Valstijose .. \$8.00
Pavienio egzempl. kalna 5 centai

LAISVĖ—LIBERTY
The Only Lithuanian Daily in
Eastern States
110-12 Atlantic Avenue
Richmond Hill 19, N. Y.
Telephone Virginia 9-1827
PRICE 5c A COPY

KRISLAI

Juozas Kačergius.
Jis turėjo didžiulį gabumą.
Argentinoje blogai.
Bet taip visada nebus.
Rašo R. MIZARA

Nors mūsų bendradarbis Piliėtis davė įdomų ir pilną aprašymą - nekrologą mirusiojo Juozo Kačergiaus, ilgamečio Jersey City, N. J., gyventojų, man taipgi norisi tarti keletą žodžių.

Visų pirma, velionis Juozas Kačergius turėjo nepaprastą įgimtą talentą būti aktorium. Jis, beje, turėjo ne tik talentą, o ir nepaprastai įdomią asmenybę: aukštas, tiesus, petingas ir su milžinišku baritono balsu.

Visa tai jis ir naudojo mūsų scenoje.

Tai, žinoma, buvo seniai, prieš daugelį metų, kai velionis buvo jaunesnis ir sveikas; atsiminkime, jis mirė sulaukęs 74 metų amžiaus.

Jis buvo labai punktualus. Gyveno Jersey City, N. J., bet visuomet laiku atvykdavo į repeticijas, vykdomas Brooklyne.

Gamtą duoda mažai tokių talentingų žmonių, koks buvo Juozas Kačergius. Galime įsivaizduoti, kas būtų buvę, jei velionis būtų turėjęs progos iš mažens savo talentą vystyti geroje dramos mokykloje!...

Kai velionis Juozas buvo Laisvės Draugijos pirmininkas, šitų žodžių rašytojas LDS prezidentas, tai mudu turėjome keletą ilgokų pokalbių apie viską. Proga buvo ta: Laisvės Draugija buvo nusitarusi įstoti į LDS ir mudu vienybės klausimu daugiausiai rūpinomės.

Iš tų pokalbių paaiškėjo, kad velionis daug skaitė, domėjosi ne tik scenos menu, o ir bendrai grožine literatūra, istorija ir kitomis mokslo šakomis.

Amžina atmintis tau, Juozai! O likusiai Onai Kačergienei, giminėms ir draugams — nuoširdi užuojauta!

Naujasis Argentinos prezidentas, generolas Eduardo Lonardi, atrodo, kreipis savo valdžios dišelj link ispaniško tipo fašizmo.

Nors jis kalba apie demokratiją, tačiau į savo valdžią skiria aiškiai pro-frankistus. Štai, Lonardi paskiria spaudos ministru Dr. Carlos Gayeneche, kuris yra didelis Ispanijos Franco garbintojas. Gayeneche faktinai bus argentiniskas Goebelsas. Na, tai ar neaišku, kokių priemonių jis griebsis pažangiam darbininkų judėjimui pasmaugti?

Peronas buvo sudaręs gan normalius santykius tarp Argentinos ir Tarybų Sąjungos. Naujoji valdžia visa tai žada atvesti.

Kiti visi duomenys, gaunami iš Buenos Aires ir kaimyniško Montevidejaus, sako tą patį: naujoji Argentinos valdžia nežada nieko gera Argentinos liaudžiai.

Man atrodo, kad dėl visos blogos Argentinoje padėties yra vyriausiai kalta tos Sa-

Reutheris išpėja:

C.I.O. nenurims, iki nenubaus linčininkų

Detroitas. — CIO prezidentas Walter Reuther visos CIO ir auto-darbininkų unijos (UAW) vardu pareiškė, kad nebus nurimta, iki 14 metų Emmett Louis Till'o žudikai nebus nubausti. Jis sakė, kad linčas ir linčininkų išteisinimas yra sukrečiantis rasinės neapykantos ir įstatymų laužymo pavyzdys. Teismas, kuris išteisino tuos žudikus, sudavė smūgį civilinėm teisėms, sakė Reutheris.

CIO ir UAW darys viską, kad kaltininkai būtų atitinkamai nubausti, užtikrino CIO vadas.

Daugelyje UAW-CIO lokalių Detroito platinamos NAACP peticijos, kuriose iš Prez. Eisenhowerio reikalaujama, kad jis paveiktų Teisingumo departamentą įsimaityti į tą reikalą.

Didis mitingas Baltimorėj

Baltimore. — Apie 2,500 žmonių dalyvavo masiniame mitinge prieš linčius ir už Mississippi linčininkų tinkamą nubaudimą. Mitingę kalbėjo Dr. T. R. M. Howard, Mississippi negrų veikėjas. Jis sakė, kad Till nulinčiavimas nėra vienintelis nusikaltimas, kuris lieka nenubaustas. Šiais metais rasistai nušovė negrų protestantų pastorių W. W. Lee ir veikėją L. Smith vien todėl, kad jie buvo veiklūs už negrų teisę dalyvauti rinkimuose.

Francūzijos generolai neklauso valdžios, o ministrai vis pešasi

Paryžius. — Francūzijos valdžioje ir aukštoje karijoje vadovybėje viešpatuoja dideli nesutikimai dėl politikos Šiaurės Afrikoje. Maršalas Juinas, karo reikalų ministras gen. Koenigas ir kiti kariškiai ragina kvailinginį Maroko sultoną Arafą laikyti, nerezignuoti, tuo tarpu, kai premjeras Faure ir užsienio re-

šies Darbo Unijų Konfederacijos vadovybė.

Ji perdaug pataikavo Peronui, jis dabar pataikauja Lonardui.

Argentinos Darbo Konfederacijos vadovybė nesilaikė darbininkiškos politikos, blaškėsi į visas puses. Na, ir dėl to gali tekti žiauriai nukentėti visai Argentinos liaudžiai.

Tačiau nusiminti netenka. Nebuvo amžinas Peronas, nebuvo amžinas Lonardis. Net ir žiauriausias teroras nesulaikys tos šalies liaudies nuo siekimosi gražesnio gyvenimo.

Atsiras nauji vadovai, atsiras naujos kovos formos ir liaudis laimės!

FBI kiekviename atsitikime "negalėjo" rasti kaltininkų, sakė jis. Jis sakė, kad pats generalinis prokuroras Brownell ir FBI direktorius Hooveris atsakingi, kad žudikai lieka nubausti.

Protestai Milvaukėje

Milwaukee. — Vietinės apskrities Demokratų partijos taryba priėmė rezoliuciją, kurioje pasmerkė Mississippi linčininkų išteisinimą.

Aukšč. Taryba patvirtino

Nuteistieji karo belaisviai bus išleisti, pasiūsti namo

Maskva. — "Pravda" sako, kad Aukščiausioji taryba patvirtino nutarimą paleisti iš kalėjimų ir stovyklų 8,877 vokiškus karo belaisvius, kurie iki šiol buvo kalinami, nes buvo nuteisti už karines krimitalistes. Dalis tų paleistųjų grįš į Vakarų Vokietiją, dalis į Rytų.

Didžioji dauguma tų paleistųjų bus laisvi žmonės. Bet 749 pačių aršiausių nusikaltėlių, daugumoje SS nariai, bus perduoti Vokietijos teisėtumo organams, kad jie su jais pasielgtų pagal savo nuožiūrą. Manoma, kad tie, kurie bus perduoti Vakarų Vokietijai, visi bus išlaisvinti, bet Rytų Vokietija kai kuriems surengs teismus ir nuteis kaip nusikaltėlius.

Rinkimai vyko Indonezijoje; rezultatai tik po mėnesių

Jakarta. — Ketvirtadienį Indonezijoje prasidėjo pirmieji nepriklausomybės laikų rinkimai. Atidėti keletą kartų per paskutinių kelerių metų bėgį, jie dabar taipgi tapo atidėti pusėje šalies provincijų. Bet jie vyksta kitoje pusėje, įskaitant didmiesčius.

Prisirengimai prie rinkimų Indonezijoje buvo sunkūs. Indonezija turi apie 70 mil. gyventojų, kurie yra išsimėtę po 3,000 didesnių ir mažesnių salų, kuriuos užima plotą, kuris didesnis už Amerikos Jung. Valstijas. Apie 50 proc. balsuotojų yra beraščiai. Kai kurios sritys yra visai laukinės ir sunkiai pasiekiamos. 172 partijos daly-

vauja rinkimuose, iš kurių keturios yra svarbiausios: musulmonai, komunistai, socialistai ir nacionalistai.

Dabartinė valdžia yra musulmonų (Musjami) partijos rankose ir ji linksta bendradarbiauti su Amerika. Ligšiolinė valdžia, kuri pasitraukė apie mėnuo atgal, buvo nacionalistų kontrolėje ir buvo palinkusi į neutralizmą. Ją rėmė ir komunistai.

Rinkimų rezultatai bus žinomi tik po kelių mėnesių, nes ims daug laiko viską suskaičiuoti, susisiekti su visomis sritimis. Po kelių dienų bus sužinota tik tai sostinės Jakartos ir kelių kitų didesnių miestų rezultatai.

Eisenhowerio sveikata dar gerėja, bet pavojus lieka

Denveris. — Prez. Eisenhowerio sveikata eina vis gėryn, bet daktarai pabrėžia, kad dar negalima sakyti, jog pavojus jau praėjęs. Šeštą dieną po priepuolio prezidentas jaučiasi gan gerai ir jau praleidžia daugiausia laiko be deguonies palapinės. Jis klausėsi muzikos, klausinėjo apie valstybinius reikalus ir ešas geroje nuotaikoje.

Daktarai išpėja, kad per dvi savaites po tokio priepuolio ligonis tebeprasilekia komplikacijų pavojuje.

Tuo tarpu Eisenhowerio sūnus majoras John Eisenhower išskrido atgal į savo postą Fort Belvoire, prie Washingtono.

Priekaištai gydytojui

Spaudoje pasirodė priekaištai asmeniškam Eisenhowerio daktarui Snyder. Pasirodo, kad tuoj po atakos jis jam davė morfino ir tik po dešimties valandų pašaukė specialistus. Jis taipgi leido vesti Eisenhowerį link automobilio, kuris jį nuvežė ligoninėn, vaikščiojantį, laikomą po pažastimis, vietoje nešti ant neštuvo. Tas buvo daroma, kad slėpti nuo spaudos, jog prezidentas rimtai serga, bet tuomi prezidentui galėjo būti rimtai atakos žmogui reikia kuo mažiau judėti.

Kipro graikų arkivyskupas bendradarbiaujas su K.P.

Londonas. — Britanijos valdžia sako, kad Kipro salos graikų aukščiausias dvasiškis, etnarchas (arkivyskupas) Makarios bendradarbiauja su komunistais. Britai sako, kad Makarios dažnai tariasi su komunistų vadais apie bendrą akciją prieš britų administraciją saloje, kad faktinai jo dėka Kipre viešpatauja bendras frontas tarp stačiatikių klerikalijos ir Komunistų partijos.

Iš šešių didesnių Kipro miestų, sako britai, du turi komunistinius burmistrus. Jie tapo išrinkti, nes klerikalai jiems padėjo, sako britų valdžia.

Tuo tarpu, kai konservatorių valdžia darė kaltinimus prieš arkivyskupą Makariosą, Britanijos Darbo partija savo pildomosios tarybos posėdyje priėmė nutarimą apie Kipro salą, pasmerkdama konservatorių nusistatymą. Darbiečiai sako, kad britai tuoju suteiktų Kipro gyvenimams savivaldą, autonomiją, ir paskui leisti jiems nuspręsti, ar jie nori likti autonomiška sritis po Britanijos globa, arba prisijungti prie Graikijos.

Nacionalistinis Kipro judėjimas stovi už "enosis", kas reiškia "prisijungimą" prie Graikijos.

bino raudoną vėliavą ant paminklo. Įvyko susisaujimas tarp policijos ir žmonių, sako valdžios pranešimas. Trys policininkai ir vienas civilinis žmogus tapo sužeisti.

ORAS NEW YORKE
Apsiniaukę, gali būti lietaus

Detroitas. — Čia atsider "Daily Worker'io" korespondento William Allano denaturalizacijos byla.

Rengiantis prie Ženevos Siūlomos garantijos socializmo kraštams

New Yorkas. — Pasitarę su Vakarų Vokietijos užsienio reikalų ministru von Brentano, trys vakarų ministrai, — Dulles, Macmillan ir Pinay, — išdirbo bendrą strategiją ateinančiai konferencijai Ženevoje, kuri atsidarys spalio mėnesio 27-tą dieną.

Toje konferencijoje, kaip yra žinoma, dalyvaus Keturių Didžiųjų jėgų užsienio reikalų ministrai.

Bendroji strategija yra tokia: Vakarai reikalauja, kad Tarybų Sąjunga sutiktų su Vokietijos suvienijimu be garantijų, kad ji liks nuginkluota ir neutrališka. Ta suvienyta Vokietija tada galės įstoti į NATO. Bet Tarybų Sąjunga ir kitiems socialistiniams kraštams, tai yra, Liaudies Demokratijoms, bus garantuota, kad Vokietija jų nepuls. Bus sudaryta bendra Europos saugumo sistema, kurioje įstos NATO kraštai, socialistiniai blokai ir taipgi kraštai, kurie prie nė vieno bloko nepriklauso, kaip tai Švedija ir Jugoslavija.

Jungtinėse Tautose Čianganinkas karščiaivosi-- o delegatai apleido posėdį

Jungt. Tautos. — Čianganinkų delegatas Jungtinėse Tautose daktaras Yeh, kuris dar vis "atstovauja" Kinijai, pasakė kiršinantią prakalbą prieš Tarybų Sąjungą. Jis sakė, kad taikingas sugyvenimas yra "laikina taktika," kad Tarybų Sąjunga yra imperiaalistinė šalis, kuri siekia užkariauti pasaulį.

Vadovaujantieji tarybinės, Čekoslovakijos, Lenkijos ir Ukrainos delegacijos nariai protestuodami apleido salę. Bielorusijos vyriausias delegat. Kisieliovas liko sėdėti, bet paskui atsakė Čiango atstovui stipriais žodžiais.

Čiango delegatui karščiuojantis salę apleido ir Indijos atstovas Krišna Menonas, nors paskui indų delegacija aiškino, kad jis išėjo, nes turėjo pasimatyti su savo gydytoju.

Cliffside, N. J.

Gavome kitą pranešimą per telefoną, kas link Elizabeth Bakatienės laidotuvių. Ketvirtadienio laidoje buvo pranešta, kad laidotuvės įvyks 10 val. ryto.

Kadangi graborius nespės tą valandą pradėti laidotuves, tai praneša, kad įsitęmymet nauja laiką. Laidotuvės įvyks šeštadienį, spalio 1 d., 1 val. dieną. Nesivėluokite, nes 1 val. išvyks iš Cliffsidės koplyčia, 780 (ne 280) Anderson Ave., į Mt. Olivet kapines, Maspeth, N. Y. L.

Belgradas. — Aukštas Valstybės departamento pareigūnas Robert D. Murphy, kuris dabar lankosi Jugoslavijoje, turėjo ilgą pasikalbėjimą su Titu. Jis jam sakė, kad Amerika "peregzaminuoja" savo santykių su Jugoslavija klausimą.

Roma. — Italijos užsienio reikalų ministras Martino sako, kad Italija per šią sesiją turėtų būti priimta į Jungtines Tautas.

New Yorkas. — Graikų, ukrainiečių, rusų, rumunų ir serbų stačiatikių dvasininkai Amerikoje pasiuntė J. V. valst. sekr. Dullesui prašymą kad jis pasmerktų Turkiją už anti-graikiskas riaušes, kuriose buvo sudeginta daug graikų cerkvių. Mat, izraeliečiai Negevo dykumoje surado naftos šaltinius, iš kurių bus išdirbamas gazolinas, benzinas ir žibalas.

Izraeliečiai, sako Ben-Gurionas, netolimoj ateityje galės patys aprūpinti gazolinu savo karines pajėgas ir industrijos įmones. Nafta, kuri gaunama Negeve, sakė jis, yra geros rūšies, maždaug tokia, kokią gaunama Irake.

Naftos versmės dykumoj nugalės Izraelio blokadą

Jeruzalė. — Būsimasis premjeras Ben-Gurionas sako, kad artimoj ateityje Izraelis visai nekenkės nuo arabiškų kraštų blokados. Mat, izraeliečiai Negevo dykumoje surado naftos šaltinius, iš kurių bus išdirbamas gazolinas, benzinas ir žibalas.

LAISVĖ

LITHUANIAN DAILY, PUBLISHED BY
The Laisve, Inc.

Established April 5, 1911
Every day except Sundays, Mondays and Holidays
110-12 ATLANTIC AVENUE, RICHMOND HILL 19, N. Y.

President JOHN GRUBAS; Sec.-Treasurer, WILLIAM CHAPELS
Editor, ROY MIZARA

SUBSCRIPTION RATES

United States, per year	\$8.00	Canada and Brazil, per year	\$9.00
United States, per 6 months	\$4.50	Canada and Brazil, 6 months	\$5.00
Queens Co., per year	\$9.00	Foreign countries, per year	\$10.00
Queens Co., per six mos.	\$5.00	Foreign countries, 6 months	\$5.50

Entered as second class matter at the Post Office of Jamaica, N. Y. under the Act of March 3, 1879

GINKLAI EGİPTUI

PRANESIMAI IS Jungtinių Tautų sako, jog Egipto valdžia žada neužjogti pirkti ginklų iš Tarybų Sąjungos. Aiškiau tariant: Egiptas žada Tarybų Sąjungai už ginklus atmokėti medvilne (vata).

Dar kiti pranešimai skelbia, jog Egipto vyriausybė jau tariasi su Čekoslovakija dėl pirkimosi ginklų iš tenai.

Egiptas nori "gerų ginklų," o ne kokio laužo, ne kokių senų, atgyvenusių savo dienas kanuolių bei lėktuvų. Visa tai, aišku, nervina ypatingai anglos, kurie per metus Egiptą skaitė savuoju, kurie per ilgą laiką atsisakė Egiptą ginkluoti, nes bijojosi, kad tie ginklai nebūtų atsukti prieš juos, anglos.

Nepatenkintas dėl to ir mūsų Valstybės departamentas.

Nieks šiandien nežino, kuo visa tai baigsis. Viena aišku: Izraelis dėl to labai nerimastauja. Dalykas toks: Izraelis, palyginti nauja valstybėlė, maža valstybėlė, turi ginklų užtenkamai — modernių ginklų. Na, o tokia didelė žalis, kaip Egiptas, jų neturi.

Kai įvyksta ginkluotas susirėmimas, tai Izraelis jį laimi, nes jis turi modernius ginklus, gerai išlavintą kad ir nedidukę armiją.

Matyt, Egiptas visa tai pradėjo jausti — jausti savo nenaudai — ir dėl to ieškosi būdų apsiginklavimui, kad galėtų būti lygus savo mažajam kaimynui.

Atsiminkime, Izraelis daugiausiai ir pirmiausiai ginklų gavo iš Čekoslovakijos. Dėl to tuomet Čekoslovakijos nieks nekaltino blogame darbe. Jeigu šiandien Egiptas gaus ginklų iš Čekoslovakijos bei kurios kitos tarybinio bloko valstybės, tai, aišku, nieks neturės moralės teisės už tai kaltinti ginklų padavėjuos.

Mūsų šalies vyriausybė nuolat sako: Tik gerai būdami ginkluoti mes galėsime taiką palaikyti. Taip sako ir mažyčio Izraelio valdžia. Jeigu taip, tai ar negalima leisti tą patį principą pritaikyti ir Egiptui?

Aišku, mes nesame ginklavimosi šalininkai. Mes norime, kad visos šalys būtų juo mažiau ginkluotos, kad jos gyventų taikoje. Deja, to kol kas neturime ir nežinome, kada sulauksime.

Ryšium su tuo, kad Egiptas trokšta gauti gerų ginklų, kyla ir tokie dar klausimai: Kai jis bus gerai ginkluotas, tai savo ginklų galėsiams perleisti marokiečiams, alžyriečiams, kurie kovoja prieš francūzus. Taip gali būti, bet gali ir nebūti. Turime Jungtines Tautas, galime įvesti tokią ar kitokią kontrolę ypatingai ant silpnųjų šalių, na, ir pavojaus dėl to nebūtu.

Neužilgo matysime, kuo šis visas reikalas baigsis.

Tarybų Sąjungos-Suomijos santykiai

NESENIAI Maskvoje lankėsi Suomijos delegacija, vadovaujama to krašto prezidento J. K. Pasikivio.

Skaitant tarybinę spaudą, aiškiai matosi, kokių didelių entuziazmu ši delegacija buvo Maskvoje sutikta. Visa tai rodo, kad tarp šių dviejų šalių santykiai yra aukščiausiam laipsnyje. Po konferencijų, po pokalbių Maskvos Pravda (š. m. rugsėjo 20 d.) šitaip rašė:

"Tarybinė liaudis, kaip, neabejotinai, ir Suomijos liaudis, labai patenkinta pažymės, kad mūsų šalių valstybės veikėjų pasikalbėjimai vyko nuoširdaus pasitikėjimo, nuoširdumo ir savitarpio supratimo dvasia.

"Draugiškų santykių tarp TSRS ir Suomijos vystymasis turi tvirtą pagrindą, kurį sudaro 1948 metų balandžio 6 d. sudarytoji Tarybų Sąj. — Suomijos Draugystės, bendradarbiavimo ir savitarpio pagalbos sutartis. Šios Sutarties sudarytoji atmosfera padėjo sėkmingai vystyti Tarybų Sąjungos ir Suomijos tautų taikius savitarpio ryšius. Tuo pačiu metu Tarybų Sąjungos—Suomijos Sutartis padėjo ir padeda stiprinti taiką ir saugumą šiaurinėje Europos dalyje. Ji teikia suomių tautai pasitikėjimą taikia rytojaus diena, įgalina Suomiją vykdyti tikrai nepriklausomą nacionalinę užsienio politiką.

"Todėl yra suprantami tas džiaugsmas ir tas karštas pritarimas, kuriais Tarybų Sąjungos ir Suomijos tautos sutinka nutarimą 20 metų laikotarpiui pratęsti Sutarties galiojimo laiką. Šis nutarimas atveria abiem šalims plačias gerų kaimynų tolesnio bendradarbiavimo perspektyvas. Tarybiniai žmonės iš visos širdies sveikina žodžius, kuriuos pasakė tikras Suomijos patriotas ir įžymus valstybės veikėjas Prezidentas J. K. Pasikivis per priėmimą Kremliuje: 'Už amžiną Suomijos ir Tarybų Sąjungos tautų draugystę.'

"Sunku pervertinti ir tą reikšmę, kurią turi derybų metu pasiektas susitarimas dėl Tarybų Sąjungos atsiskykimo nuo teisių naudoti Porkala-Udo teritoriją karinei jūrų bazei ir dėl Tarybinių ginkluotųjų pajėgų išvedimo iš šios teritorijos. Šis susitarimas tapo įmanomu dėka to, kad tarp TSRS ir Suomijos susidarė geri, savitarpio pasitikėjimą pagrįsti gerų kaimynų santykiai, o taip pat dėka tam tikro tarptautinio įtempimo sumažėjimo, kuris buvo pasiektas keturių valstybių vyriausybių Vadovų Ženevos Pasitarimo išvadoje."

ĮVAIRUMAI

Branduoliniai klausimai

Vilniaus dienraštyje "Tiesoje" neseniai užjodomas raportas iš apsilankymo Tarybų Sąjungos Branduolinių problemų institute. Lietuviškas žodis "branduolinis" atitinka angliškam žodžiui "nuclear," apibūdinimui, kuris apima atominius ir vandenilinius

(hydrogeninius) klausimus. Kartais Lietuvos spauda vartoja ir išreiškimą "termobranduoliniai."

Čia mes paduodame ištraukas iš to raportas, ypatingai tas dalis, kurios liečia grynai mokslinius klausimus.

Tyrinėta dar senovėje

Dar gilioje senovėje buvo mėginta rasti nepaprastai turtingo materialaus pasaulio sudedamuosius elementus. Pavyzdžiui, senovės Kinijoje pirmuosiuose Čou epochos šimtmečiuose (1122—221 metai prieš mūsų erą) buvo labai paplitę vaizdiniai apie penkis pirminius pasaulio elementus — medį, metalą, vandenį, ugnį ir žemę.

Senovės Indijoje materialistinio čarvakų mokyto šalininkai buvo tos nuomonės, kad eterio, oro, ugnies, vandens ir žemės kombinavimu išdavoje susidaro ne tik negyvi materialūs objektai, bet ir gyvi organizmai, tame tarpe augalai ir gyvuliai.

Eilę įdomių spėjimų apie pasaulio sandarą yra pateikę senovės graikų materialistai. Falesas laikė visko pagrindu vandenį, Anaksimenas bagaline materija laikė orą, o Heraklitas pirmuoju pradą laikė ugnį. Genialų indėlių žmonių žinių vystymą vėliau įnešė Leukipus, Demokritas ir Epikuras. Didysis senovės filosofas Demokritas, gyvenęs apie 460 — 370 metus prieš mūsų erą, mokė, kad pasaulis yra begalinė daugybė tapusių medžiagų, bet skirtingų savo dydžiu bei forma smulkiausių dalelių — atomų.

Senovės filosofų, kaip

spėjiojimą pateiktą mokymą apie atomus išvystė kaip mokslinę hipotezę Rene Dekartas, Pjeras Hensendi ir kiti mokslininkai. Materijos sandaro atominės-molekulinės teorijos pagrindus sukūrė didysis rusų mokslininkas M. V. Lomonosovas. Toliau vystant mokslą apie materijos sandarą, didžiulį vaidmenį suvaidino D. I. Mendeliejevo periodinis dėsnis ir A. M. Butlerovo cheminės struktūros teorija.

Mokslininkai pripažįsta didelę reikšmę darbų, atliktų Vilhelmo Rentgeno, Džozefo Tomsono, Anri Bekkerelio, Pjero Kiuri, Marijos Kiuri-Skladovskos, Alberto Einšteino, Ernesto Rezerfordo, Nilsio Boro, Polio Lanževano, Frederiko ir Iren Žolio-Kiuri, Enriko Fermio, Hideiko Jukavos, Vernerio Heizenbergo, Polio Dirako, Makso Plancko, Volfgango Paulio, Lui de Broilio, Karlo Andersono, Ernesto Lourenso ir kitų mokslininkų, kurie savo moksline kūryba įnešė vertingą indėlį vystant mokymą apie materijos sandarą.

Šio šimtmečio pradžioje fizikai atskleidė sudėtingą atomo struktūrą, jo dalumą. Šie atradimai sukėlė, pasak Lenino, naują revoliuciją gamtos mokluose.

Šio šimtmečio pradžioje fizikai atskleidė sudėtingą atomo struktūrą, jo dalumą. Šie atradimai sukėlė, pasak Lenino, naują revoliuciją gamtos mokluose.

Branduolinių problemų instituto laboratorijų korpusas.

Ant stalo — brėžiniai, schemas, piešiniai. Baltutėlių popierių užlieja vasaros dienos šviesa, šiek tiek žalsva nuo augančių palangėje medžių.

Vienas mokslinių bendradarbių prieina prie lentos, kabančios ant sienos, ir kreida piešia ant jos didelį apskritimą.

—Toks maždaug, — primena jis, — iš elektronų susidedantis išorinis atomo apvalkalas, padidinus jį milijardus kartų. Pagal šiuolaikinius vaizdinius, cheminių elementų atomai, iš kurių sudaryta visa gyvyji ir negyvyji gamta, yra sudėtingos struktūros. Kiekvienas atomas turi branduolį su teigiamu elektros krūviu ir elektronus, kurie milžinišku greičiu skrieja aplink branduolį. Šis neolatinis, nesiliaujantis judėjimas užtikrina atomą, kaip vieningos visumos, egzistavimą.

Elektronai su neigiamu elektros krūviu atome išsidėstę sluoksniais. Kuo sudėtingesnis atomas, tuo daugiau jame elektroninių apvalkalų.

Norint įsivaizduoti atomo dydį, sunku operuoti tokiais vienetais, kaip gramas ir centimetras. (Beje, galima pasakyti, jog lengviausio elemento — vandenilio — atomo masė yra tokia maža, kad skaitlinėmis ją suvokti gali tik matematikas. O sudėjęs šimtą milijonų vandenilio atomų į vieną cilę — visiškai vieną prie kito, — tai tokia cilė bus tik vieno centimetro il-

gio.) Rodydamas į lentoje nubrėžto apskritimo centrą, mūsų pašnekovas sako:

—O čia yra atomo "širdis" — atomo branduolys. Jame sukoncentruota beveik visa atomo masė, nors branduolys užima jame visiškai mažą jo tūrio dalį. Jeigu mes mintyse padidintume vandenilio atomą iki trisdešimties aukštų metro dydžio, tai šio atomo branduolys, padidintas tokiu pat mastu, būtų kelių dešimčių milimetro dalių skersmens smiltelės dydžio. Apie tai, koks yra medžiagos tankumas branduolyje, galima spręsti kad ir iš tokio palyginimo. Jeigu tankiai, be tarpų, pripildytume atomų branduoliais degtukų dėžutę, tai ji svėrėtų daugiau kaip tris milijardus tonų. Tokio svorio kroviniui išvežti reikėtų šeserius metus kas minutę siųsti geležinkelio sąstačią.

Branduolys, savo ruožtu, — tęsia mūsų pašnekovas, — susideda iš dar smulkesnių dalelių — nuklonų. Nustatyta, jog branduolių sudėtyje yra dviejų rūšių nuklonai — protonai ir neutronai. Protonai — tai paprasčiausio savo sandaru atomo — vandenilio — branduoliai. Protono masė yra 1,836 kartus didesnė už elektrono masę. Protonai ir elektronai — elektriskai įkrautos dalelės. Jos turi vienodo dydžio, bet priešingų ženklų krūvius. Priešingai elektronui, protonas yra teigiamai įkrautas. Branduolių sudėtyje esantieji neutronai neturi elektros krūvio, t. y. jie

NUO ABISINIJOS IKI TUNISIJOS

Afrika yra milžiniško dydžio žemynas, kuris užima 11,596,000 kvadratinųjų mylių plotą. Gyventojų yra tik apie du šimtai milijonų. Veik visa Afrika, pirm karu, buvo Europos imperialistų pavergta, tai yra, buvo jų kolonijos. Kelios neva nepriklausomos valstybės ir tos priklausė nuo užsienio imperializmo. Pirmą Antrojo pasaulinio karo Afrikoje daugiausiai kolonijų turėjo Francūzija, ją sekė Anglija, o paskui Italija, Portugalija, Ispanija.

Abisinija (Ethiopia) buvo mažiausiai priklausoma nuo užsienio imperializmo, bet ir ją 1935-1936 metais Italijos fašistai pavergė. Tai didelis kalnuotas ir atsilikęs kraštas, užima 350,000 kvadratinųjų mylių ir turis 10,000,000 gyventojų.

Šiaurinėje Afrikoje Italijos fašistai valdė milžiniškus Libijos ir Tripolitanijos plotus, užimančius virš milijoną kvadratinųjų mylių. Bet tai dykumų ir sausųjų plotai, kur gyvena tik apie milijonas ir pusę žmonių. Šie plotai yra į pietus nuo Viduržemio jūros, su-

neutralūs. Savo mase neutronas šiek tiek didesnis už protoną. Atominuose branduoliuose neutronai ir protonai laikomi nepaprastai galingų specifinių branduolinių jėgų.

Branduolinių problemų institute vykdomi tyrimai, pakeičiantys uždangą, dengiančią mikropasaulio paslaptį. Čia vykdomuose eksperimentuose dalyvauja ne tik neutronai ir protonai, bet ir kitos "elementarios" dalelės, atrastos visai neseniai.

Mūsų pašnekovas pasakoja apie mezoną — dalelę, kuri savo mase užima tarpinę padėtį tarp elektrono ir protono. Pirmą kartą mezonai buvo atrasti tyrinėjant kosminius spindulius. Jie susidaro kosminių spindulių dalelėms susidūrus su žemės atmosferos sudėtyje esančių elementų atomų branduoliais. Vėliau juos pavyko gauti dirbtiniu būdu laboratorinėmis sąlygomis su įkrautu dalelių pagreitintojų pagalba. Dabar yra žinoma keletas mezonų rūšių, žymimų graikiškais raidėmis, kurios vadinasi miu, pi, tau, teta... Jie skiriasi vieni nuo kitų mase, elektros krūviu, gyvavimo laiku. Pavyzdžiui, teigiamai įkrautas pi-mezonas gyvena tik vieną keturiasdešimt milijoninę dalį sekundės.

—Koks yra jo likimas po to? — Skildamas, jis sudaro kitas "elementarias" daleles, turinčias mažesnę masę, — miu-mezoną ir neutrino ("elementari" dalelė, neturinti elektros krūvio ir savo mase artima nuliui).

Neseniai atrastos taip pat naujos dalelės, pavadintos hiperonais. Savo mase jos didesnės už protonus. O gyvena jos šimta kartų trumpiau už pi-mezonus.

(Daugiau bus)

Paklaidos pataisymas

Laisvėje už rugsėjo 28 d. Tėvynės Mylėtojo straipsnis "Vertimai ir vertimo menas" įsiskverbė nemaloni klaida. Pirmoje špaltoje prieš ketvirtą paragrafą įdėta: "Apie poezijos vertimą P. Radauskas sako, — Apie prozos vertimą P. Radauskas sako." Autoriaus atsiprašome.

Istorija ir informacija

Rašo D. M. Šolomskas

ir sužeistais. Anglai gyvėsi, kad jie vien į nelaisvę suėmė 140,000 priešų karavimų ir karininkų ir daug karo technikos.

Tada Hitleris metė daugiau savo jėgų Mussolinio į pagalbą vadovybėje generalo Rommello. Fašistai su tankų pagalba sudavė angliams jėgoms smūgį ir nuogrūdo juos vėl net iki Egipto. 1941 metų pabaigoje 1942 metų sausyje angliams jėgos vėl nuvarė fašistus net iki ElAghela. Bet netrukus pasikartojė tas pat, kas buvo pirmiau. Generalas Rommelis sukuopė daugiau tankų ir mechanizuotų jėgų, per smėlio dykumas apėję anglių jėgas ir jas skaudžiai sumušė. Rommelis pagarsėjo kaip "smėlio dykumų lapė." Jo jėgos vėl įsiveržė į Egipto plotus, lapkričio 6 dieną užėmė El Deba prieklauką, visai netoli nuo Aleksandrijos uosto, anglių karo laivyno bazės, kuri jau visai netoli Suezio kanalo. Hitleris ir Mussolinis tikėjosi, kad dabar jie tikrai pasieks Suezio kanalą. Mussolinis net specialie karinę uniformą pasisūdinė, kad ja apsirengęs daryti fašistų jėgų peržvalgą, kada jos pasieks Suezio kanalą.

Karas Abisinijoje

Kadangi Mussolinis buvo Afrikoje geriau karui pasirengęs, tai 1940 metais ir pradžioje 1941 metų jo jėgos, vadovaujamos kunigaikščio Aostos, iš Abisinijos įsiveržė į Anglų Somalilandą, Keniją ir Sudaną.

Italijos fašistai pradžioje turėjo pasisekimo ir jie džiaugėsi, kad, pagaliau, jau nebus vien "dykumų" valdovai, bet užkariaus turtingesnius Afrikos plotus. Bet 1941 metų pradžioje Anglija, gaudama daug pagalbos iš Jungtinių Amerikos Valstybių, taipgi atsigaubė jėgų iš Australijos, Naujosios Zelandijos, Indijos ir kitur ir sulaukė Italijos fašistų jėgas. Pavašarį tą pat metį pradėjo puolimą iš visų keturių pusių ant Abisinijos.

Kadangi Mussolinio jėgos žiauriausiu karu pavergė tos šalies gyventojus 1935-1936 metais, tai gyventojai buvo prieš italus. Kalnuose jie organizavo partizanų būrius, dieną ir naktį puolė Mussolinio mažesnius armijos dalinius, naikino tiltus, ardė kelius, kurie ir taip ten buvo prasti, tarpukalnėse užversdavo juos akmenimis. Toks abisiničių veikimas labai apsilpnino Italijos fašistų jėgas. Po trijų mėnesių kovų, gegužės 19 d., anglių jėgos užėmė Addis-Ababa miestą, Abisinijos sostinę. Virš 300,000 Italijos fašistų armija su visais savo ginklais ir karo įrengimais buvo suminta į nelaisvę. Tai buvo didelis Italijos fašistams smūgis.

Karas šiaurinėje Afrikoje

Pabaigoje 1940 metų Mussolinio jėgos, su pagalba Hitlerio mechanizuotų dalinių, veržėsi į Egiptą, turėdamos tikslą greičiausiai pasiekti Suezio kanalą ir nukirsti Anglijos vandens kelią.

Be anglai sukuopė stiprias orlaivyno jėgas, metė daug karo laivų italų prieklaukų bombardavimui Libijoje ir Tripolitanijoje. Kadangi tie kraštai yra sausųjų kraštai, tik vienas apie 150 mylių geležinkelis buvo pajūryje, tarpe Bengazi-Talmeta, Italijos fašistų jūrinis bazis; taipgi tik vienas plentas ėjo Viduržemio pajūriu, tai karo laivų bombardavimai ir išoro puolimai kelių labai silpnino italų fašistų jėgas.

1940 metų gruodyje anglių jėgos pradėjo puolimą nuo Egipto sienos ir iki 1941 metų vasario vidurio nuogrūdo Mussolinio jėgas per visą Libiją net iki ElAghela prieklaukos, apie 500 mylių. Mussolinis neteko daug karių užmuštais

Tuo kartu iš Alžyro amerikiečių jėgos įsiveržė į Tunisiją. 1943 m. gegužės 8 iki 12 d. Bon vilties (Cape Bon) pusalyje suvartyti Hitlerio ir Mussolinio armijos daliniai pasidavė amerikiečių ir anglių jėgoms. Taip baigėsi karas Afrikoje. Iš Afrikos vėliau amerikiečių-anglių jėgos buvo iškeltos į Siciliją, o dar vėliau į pačią Italiją.

Tenka pastebėti, kad karas Libijos dykumose buvo sunkus, atsižvelgiant į gamtines kliūtis, bet jis nedaug atitraukdavo Hitlerio ir Mussolinio jėgų, nes niekad jos ten neturėjo virš penkiolikos divizionų, tai yra, apie 150,000 vyrų. Tuo laiku fašistų veik visos jėgos kariavo prieš Tarybų Sąjungą.

Anglai gyt
ien i nelais
) prieš kar
nkų ir dau
s.
ris metė da
gų Mussolin
lovybėje gen
elio. Fašista
agalba sudav
smūgį ir nu
ėl net iki E
etų pabaigoj
saisyje ang
nuvarė fašis
Laghela. Be
asikartojo ta
pirmiau. Ger
uopė daugian
hanizuotų jė
dykumas a
jėgas ir jas
ušė. Romme
kaipo "smi
pė." Jo jėga
Egipto plo
6 dieną už
rieplauką, vi
Aleksandri
ų karo laivy
jau visai ne
nalo. Hitleris
tikėjosi, kad
i pasieks Su
ussolinis ne
uniformo
kad ja apė
fašistų jėg
a jos pasiek
etu lapkriči
s, su nedide
glų ir kana
daliniai bu
rinėje Afri
Alžirijoje ir
erikiečių ar
enis pristatė
ansporto lai
300 anglų ir
ro laivų.
ivo atlikta
incijos kolo
i, todėl buvo
nosi tik kaip
zų kariniai
santi prohibi
dierių vado
anksto nein
erikiečių ar
radėjo žyg
s, kad iš jos
Hitlerio iš už
ms iš užnu
s Tripolita
ir Egipte.
anglų, aus
azelandiečių
perėjo į o
Ir pirmose
ose padarė
nuostolių.
o daug už
užleistais, ir
ir 25,000 i
pta į nelais
s jau trečias
j vakarų
ir per Tri
i Tunisijos.
Alžyro ame
iveržė į Tu
gegužės 8
ilties (Cape
e suvaryti
ssolinio ar
pasidavė a
glų jėgomis
ras Afriko
ėliau amer
o dar vė
ją.
ti, kad ka
lmosė buvo
elgiant i
tis, bet jis
kdavo Hit
olinio jėgų
ten neturė
tos divizi
150,000 vy
ašistų veik
riavo prieš

PHILADELPHIA, PA.

Atminčiai

KAZIMIERO ŽILINSKO

Mirė Rugsėjo 30, 1954

Sukako vieneri metai nuo mirties mano mylimo vyro, kurio niekada neužmiršiu. Tie liūdni metai buvo ilgiausias periodas mano gyvenime. Nors mirtis mus atskyrė, tačiau mano širdyje, Kazimierai, pasilieki ant visados.

Uršulė Žilinskienė, žmona

GUY de MAUPASANT

DU DRAUGAI

Paryžius, prieš apsuptas ir išbadėjęs, merdėjo. Zvirblių vis rečiau ir rečiau pasitaikydavo ant stogų, ir sąslavynai vis labiau tuštėjo. Zmonės valgė, kas tik pakliūdavo jiems į rankas.

Ponas Moriso, laikrodininkas iš profesijos, o šiaip jau mėgėjas paslinkinėti, vieną giedrą sausio rytą liūdnas sau vaikščiojo šoniniu Paryžiaus bulvaru; jis ėjo tuščiu pilvu, susikišęs rankas į savo uniforminių kelnų kišenių, kai staiga pamatė poną Sovazą, savo amato draugą ir seną bičiulį, su kuriuo jis praleido ne vieną valandą paupyje.

Prieš karą kiekvieną sekmadienį Moriso, rankoj laikydamas bambuko meškerę, o ant nugaros užsikabinęs skardinę dežutę, išvykdavo aštant iš namų ir keliaudavo geležinkeliu į Arzantejį; jis išlipdavo Kolombe ir paskum pėsčias eidavo ligi Maranto salos.

Vos tik atsidūręs savo išsvajotoj vietoj, jis tučiuojau nuleisdavo meškerę ir meškeriavo ligi sutemų.

Kiekvieną sekmadienį ten jis susitikdavo nedidelį, apkūną, linksmą žmogelį, turėjusį smulkios galanterijos krautų Notr-Dam-de-Loret gatvėje, tokį pat aistringą meškeriotoją, kaip ir jis. Dažnai jiedu prasėdėdavo pusę dienos vienas šalia kito, nepaleisdami iš rankų meškerės ir maskatuodami kojomis virš vandens; ir tokiu būdu jie susidraugavo.

Kartais jiedu visai nesikalbėdavo. Kai kada gi pasišnekučiuodavo; bet jie nuostobiai suprasedavo vienas kitą be žodžių, turėdami panašius skonius ir viendodus polinkius.

Pavasarij, rytais, apie dešimtą valandą, kai nusiprausiusis saulės šviesoje ramiai plevendavo ant upės tasai lengvutis ūkas, kuris plaukia pavandeniu, ir kai pavasariniai spinduliai gerokai įkaitindavo dviejų inirtusių meškeriotojų nugaras, Moriso kartais sakydavo savo kaimynui:

— Koks smagumėlis, a!

Ir ponas Sovazas pridurdavo:

— Aš nežinau, kas gali būt geriau!

Ir jau vien iš to jiedu kits kitą suprasedavo ir pajusdavo kitam pagarbą.

Rudenį, jau slenkant vakarui, kai danguje sužaruodavo saulėlydžiai ir vandeny atsispindėdavo raudoni debesys, kai visa upė ir horizontas degdavo purpuru ir dviejų draugų akyse viskas suliepsnodavo, kai parudavę medžių lapai šiurpėdavo nuo pirmųjų žiemos dvelkimų, ponas Sovazas šypsodamas pažvelgdavo į Moriso ir pastebėdavo:

— Koks reginys!

Ir Moriso susižavėjęs atsakydavo, nenuleisdamas akių nuo plūdės:

— Čia puikiau už bulvarą, ar ne?

Susitikę jie stipriai paspaudė vienas kitam rankas, labai susijaudinę, kad susiduria dabar tokiomis skirtingomis aplinkybėmis. Ponas Sovazas atsidusęs sumurmėjo:

— O tai įvykiai!

Moriso, labai paniuręs, nudejavo:

— Ir koks oras! Šiandien — pirmutinė graži diena šiais metais.

Dangus iš tikrųjų buvo žydras ir sklidinas šviesos.

Jiedu žingsniavo greta, susisvajoję ir liūdni. Moriso vėl prašėjo:

— O kaip su meškeriojimu? Koks gražus atsiminimas!

Ponas Sovazas paklausė:

IVAIRIOS ŽINIOS

New Yorko pradinėse mokyklose jau vykdo antrąjį skiepimą tų 1 ir 2 klasėse mokinių, kurie jau buvo vieną sykį skiepyti. Sveikatos komisijonierius daktarė Baumgartner sako, jog tie antrieji žymiai pastiprins atsparą ligai ir prailgins tos atsparos laiką.

New Yorkas. — Amerikos Komunistų partija pasiuntė sveikinimą Urugvajaus Komunistų partijos suvažiavimui.

Tokyo. — Japonijos Komunistų partija pasmerkė Japonijos-Amerikos karinį paktą.

Baltimore, Md.

Būrys baltimoriečių, susitarę, rugsėjo 24 d. pora didelę automobilį patraukė į Philadelphia. Nors oras buvo lietingas, bet jis pasiliko namie, važiuojant jau nelijo. Už trijų valandų jau ir sveikinamės su philadelphiečiais, o tų sveikinimų tiek ir tiek! Dar už kokio pusvalandžio ir sveikinamės su newyorkiečiais. Visi linksmo ūpo.

Netrukus ir programa prasidės. Reikia pasakyti, kad programos pildytojais niekas nenusivylė; ji buvo labai linksma ir žavėjanti žmogaus siela.

Philadelphiečiai priėmė mus nepaprastai svetingai. Sveitainėje vaišino, suteikė minkštas nakvynes, na, ir vėl vaišės, bankietas. Gaila, kad nesužinojau visų pavardžių, pas kuriuos nakvojome, bet mano grupė iš 4 nakvojome pas draugę Abraitienę, kuri taip širdingai mus priėmė ir pavaišino.

O kada mes norėjome nors dalinai atsilyginti, tai drg. Abraitienė nė girdėti apie tai nenorėjo. Ačiū! Visų vardu ačiū visiems mūsų draugams philadelphiečiams.

Dabar vėl laukiame kito tokio linksmo koncerto, kuris turi įvykti Baltimorėje spalio 15 d., Workmen's Hall, 2507 E. Madison St. Čia bus ne tik koncertas, bet ir banketas su šokiais. Koncertinę programą išpildys New Yorko menininkai artistai, tai bus tikrai kuo pasigrožėti. Ateikite visi ir visos, o menininkai užpildys visų širdis tėvynės meile ir džiaugsmo elektryu. Saulėtekis

Worcester, Mass.

Laisvės rudeninis piknikas praėjo; buvo turtingas darybe svėčių. Malonu buvo sutikti laisviečius iš visų kolonijų, pradedant Maine valstija, baigiant New Yorku.

Turėjau surprizą susitikdamas draugę Liaudanskię su savo dukrele iš Lewiston, Me; virš 40 metų buvome nesimatę. Jos vyras, Jonas Liaudanskas, buvo Laisvės bendradarbis nuo pat Laisvės įsikūrimo. Po savo raštais pasirašydavo "Gamtos Sūnus, — keletas metų kai yra miręs. O taip visos kolonijos buvo atstovautos skaitlingai; daugelis atvezė gražių dovanų piknikui; ir mūsų ūkininkai draugai Jakačiai labai daug šį pikniką apdovanojo. Už tai jiems ir gamta padeda visko gražiai užsiauginti. O jums visiems ir visoms Laisvės rėmėjams mes, rengėjai, čia siunčiame draugiškus sveikinimus už tokį skaitlingą suvažiavimą. Programa šio pikniko buvo turtinga ir graži. Bostono Vyrų Choras, vadovaujant S. Paurai, šauniai sudainavo keletą dainų; malonu buvo juos girdėti. Worcesterio duetas — Ona Dirvelienė ir Jonas Sabaliauskas — dainavo nepaprastai gražiai. Publika jiems plojo ne už dyką. Jiems akompanavo Helen Janulytė-Smith pianu ir Aido Choro mokytojas Jonas Dirvelis smuiku. Hartfordo Laisvės Choras užbaigė šios dienos programą. Vadovaujant jų mokytojai Wilma Hollis, sudainavo keletą liaudies dainų. Publika ir jiems ne už dyką plojo. Visiems programos pildytojams ačiū už jūsų triušą, už gražų dainavimą. Mes nuoširdžiai įvertiname jūsų idėtas laiką ir energiją; mes gerėjame jūsų dainavimą. Ačiū mūsų gausdinėms ir piknikas įvyktų, kad visi darbuotojai ir rėmėjai gyventumėt ilgiausius laikus, kad Laisvė gyvuotų!

J. M. L.

ISIGYKITE LIETUVIŲ KALBOS ŽODYNĄ

Nors kartą susilaukėme savo kalboje žodyną. Išleistas Lietuvoje. Didelė knyga, stipriais apdais. Tai naudingiausias dalykas turėti savo namuose, ypač tiems, kurie rašo spaudai ir kitais reikalais.

KAINA \$5. KARTU SU UŽSAKYMU SIŪSKITE IR PINIGUS

Sulig knygos dydžio ir jos vertybės, kaina labai prieinama

Gauamas Laisvės Knygynė, 110-12 Atlantic Ave., Richmond Hill, N. Y.

Šiuom tarpu žodyno pritrūkome bet greit jo gausime.

Laisvės Vajus Gavimui
NAUJŲ SKAITYTOJŲPrasideda 1-mą Dieną Spalio ir
tęsis iki Sausio 1 d., 1956

Visus apšvietą ir dienraštį Laisvę branginančius žmones kviečiame į talką gavimui naujų skaitytojų. Prašome stoti į kontestą iš pat pradžių vaju. Prašome pasidaruoti taip, kad visi jūsų draugai ir pažįstami prenumertų LAISVĘ.

Kontestantams Yra Skiriamos Pinigais Sekamos Dovanos:

1-ma \$50, 2-ra \$40, 3-čia \$35, 4-ta \$30, 5-ta \$25, 6-ta \$20,
7-ta \$15, 8-ta \$12, 9-ta \$10, ir 10-ta \$5

Prašome visų Laisvės skaitytojų padėti savo kolonijų vajininkams gauti naujų skaitytojų, padėkite jiems laimėti vieną iš aukščiau nurodytų dovanų. Kalbinkite savo draugus ir pažįstamus užsisakyti Laisvę.

Visų Esančių Laisvės Skaitytojų Prašome
Gauti Nors Po Vieną Naują Skaitytoją

Kuriems aplinkybės nedaleidžia dalyvauti konteste, tai prašome pasirūpinti gauti nors po vieną naują skaitytoją laike šio vaju. Kadangi yra daug vajininkų, kurie gauna po keliolika skaitytojų, tai po vieną, aišku, gali gauti kiekvienas asmuo. Pasirūpinkite tuom taip labai svarbiu reikalu.

Užtikrinkim Laisvės gyvavimą 1956 metams

Visuose lietuvių centruose prašome organizacijų veikėjų ruošti pramogas Laisvės paramai. Su įėjomis už prenumeratas, uždarbiais nuo parengimų ir aukomis turime savo dienraščiu sukelti tinkamą budžetą išsilaikymui 1956-ais metais.

Stokite į Eiles Laisvės Prietelių

Nuolat dirbantieji ir apšvietą branginantieji asmenys yra prašomi stoti į Laisvės Prietelių eiles, prisidėti su \$50 į metus išlaikymui Laisvės dienraščiu. Galite mokėti po \$5 į mėnesį iki sumokėsite visą \$50. Kurie neišgalite įstoti į Laisvės Prietelių eiles, aukokite kiek išgalėdami. Visokia parama dienraščiu bus labai įvertinta. Rūpinkimės visi, kad išlaikyti dienraštį.

Laisvės vajus yra reikalas visų
apšvietą branginančių žmonių

Tuojau stokime į darbą verbavimui naujų skaitytojų, rinkime aukas ir ruoškime pramogą sukėlimui Laisvei budžeto 1956 metams. Kurie negali prisidėti darbu ir gerai pasilaiko finansiniai, tai jie turėtų stambesnėmis dovanomis paremti Laisvę.

Rašydami vaju reikalais adresuokite sekamai:

LAISVĖ

110-12 Atlantic Ave., Richmond Hill 19, N. Y.

Mokytojai veikia už pagerinimą mokyklų

New Yorko Mokytojų unija mieste paskleidžia tūkstančius atviručių. Kiekviena jų pagaminta triguba. Vieną dalį prašo siųsti prezidentui Eisenhoweriui, kitą gubernatoriui Harrimanui, o trečiąją New Yorko universiteto kancelieriui dr. Heald, New Yorko valstijinės švietimo reikalams komisijos pirmininkui.

Prezidentui atvirutėje prašo, kad jis paremtų reikala skirti daugiau federalių fondų mokykloms visose valstijose. Pareiškia, jog yra reikalas pakelti mokytojų algas, samdyti daugiau mokytojų, statyti daugiau mokyklų.

Gubernatoriui skiriamoji dalis užgria rugsėjo 20 įvykusios New Yorko konferencijos švietimo reikalams raportą, kuris ragina skirti iš valstijos išdo kas metai po \$100,000,000 daugiau, negu iki šiol būdavo skiriama.

Atvirutėje taipgi priminama, kad 175,000 New Yorko valstijos vaikų lanko mokyklas dvimais ar trimis pamatinėmis, nes mokyklose nėra vietos vienu laiku. Nurodo, jog sekama penkeriais metais prisidės dar 660,000 mokinių ir kad jų apmokymui reikės dar 19,000 mokytojų (neskaitant atpildo vieton pasitraukiančių) ir 25,000 naujų kambarių mokyklose.

Nieko sau sveteliai

New Yorke tapo areštuoti du svečiai iš kitų miestų, bet ne už svečiuose buvimą. Bėda buvusi tame, kad jie per daug pasivaikino. Priešais, jie girdėję, kad New Yorke viskas galima. Viskuo tuo pasitvirtinę, pamazū vadinėję gatvėmis ant šaligatvių stovinčius apipirkdami seltzeriu.

Kai jie pasisakė esą savininkais ir mokytojais lenktynėms arklų, žinoma, juos paleido be pabaudos. Vyruklai vienas yra 22, iš Delaware, kitas 29 metų, iš North Carolina. Abu jau buvę kolegijose.

Brooklyniečiai žada nenusileisti, veikti už pratęsimą IRT Nostrand linijos. Pirmesnį pažadą tą liniją ilginti miesto budžeto taryba atmetė.

Today's Pattern

9266
14½-24½
by Marianne Martin
Pattern 9266: Half Sizes: 14½, 16½, 18½, 20½, 22½, 24½. Size 16½ takes 1¾ yards 54-inch fabric.

Užsakymu su 35 centais ir pažymėjimu formos numerio ir dydžio siųskite: Pattern Dept., 110-12 Atlantic Avenue, Richmond Hill 19, N. Y.

New Yorko ir Apie Linkės Žinios

Automobilistams dar daugiau bėdos

Brooklyno centro kai kuriose gatvėse pertaisomi pirmieji 118 auto pastatymai myterių. Prie jų už dešimtuką galės stovėti tik 45 minutes vieton dabar leidžiamų 60 minučių.

Netoli tos vietos, kitose gatvėse įves myterius pastatymui auto 2 valandom.

Samdžiusi mušeikas užmušti vyrą

Namuose buvęs užpultas ir sumuštas fabrikantas Michael Mortel išliko gyvas. Jis prokuratūrai paduotame pareiškime sako, kad jo žmona buvo pasamdžiusi du vyrus jį užmušti.

Kai Mortel buvo užpultas namie 6127 Adams Avenue, West New York, N. J., ponina Mortel buvusi išėjusi bažnyčion ir sykiu išsivedusi 5 metų dukrytę.

Jis įtarė žmonos broį Albert Devarti iš Hoboken ir Alexander Rafalko iš Union City kaip mušeikas. Žmona ir tie du areštuoti. O dukrytė atimta nuo žmonos giminių ir patalpinta pas jo gimines.

Pakilo kavos kaina

Atlantic & Pacific krautuvėse šią savaitę pakeltos kainos po kelis centus svaras jų pačių firmos gaminamos kavos. Daugiausia išparduodamoji Bokar ir Red Circle kava pakelta po 2 c., o parduojamoji blėtinėse po 4 c.

Buvęs majoras O'Dwyer paskrenda iš Meksikos į New Yorką pasižiūrėti beisbolės tų rungtynių.

Janet Leigh vaidina linksma romantišką rolę filme "My Sister Eileen." Tai smagi komedija, pilna šokių ir įvairaus linksmapimo, nuo kurio ištrūkimui Eileen džiaugiasi vienai dienai patekusi į kalėjimą, ten radusi progą poilsui. Rodo Victoria Theatre, Broadway ir 46th St., New Yorke.

PARDAVIMAI

Pasinaudokite Proga Parsiduoda Bar&Grill
Lietuvicis, lenkais ir rusais apgyventoje vietoje. Biznis įsisteigęs per daugel metų. Pardavimo priežastis — savininkas turi du biznius. Kaina žema, nes nori skubiai parduoti. Kreipkitės:
459 Grand St., Brooklyn, N. Y. (189-191)

TONY'S
UP-TO-DATE
BARBER SHOP
ANTANAS LEMONAS
Savininkas
306 UNION AVENUE
BROOKLYN, N. Y.
Gera Patyręs Barberis

Iš visur ateina gražūs pažadai banketui

O kaip su pačiais brooklyniečiais, kurie turėsime būti už vis skaitlingiausi Mizarai pagerbti bankete spalio 9-ą.

Bilietų skleidėjai sako, kad brooklyniečiai noriai perka bilietus. Bet pardavinėtojai nusiskundžia tuo, kad mažai žmonių tegali susitikti, nes šiuo tarpu Brooklyne nėra didžiųjų pramogų. Jose viena diena susitkdavo šimtus žmonių. Aišku, kad tiek svieto susitikti einant pas kiekvieną į namus neįmanoma. Niekas neturi tiek laiko. Dėl to, bilietų skleidėjai prašo:

Susimildami, pats atskreipkite į bilietų skleidėjus gale šios ar pradžioje atelanchios savaitės. Bilietų tu-

ri visi Laisvės direktoriai, dienraščio štabo nariai ir daug kitų Mizarai ir dienraščiu prietelingu žmonių. Gi kuriems tie nepasiekiami, paskambinkite Laisvės raštini: Virginia 9-1827.

Iš anksto įsigyti bilietus būtinai turėtų visi vietiniai. Iš toliau atvyksiantiems sunkiau tai padaryti. Jų galėjimas atvažiuoti priklauso nuo oro, nuo galėjimo sudaryti grupes važiuoti mašinomis. Vienok ir tokių sunkumų turėdami jie ruošiasi bankete būti. Mes, brooklyniečiai ir iš artimųjų apylinkių, stengkimės iš anksto užsisakyti bilietų užtikrinti sėkmingą ir pilnatinai vaišingą banketą. V-8

4 mokytojus atstatė už "nepaklusnumą"

Keturi paskiausiu laiku iš New Yorko miestinių mokyklų atstatyti mokytojai paskelbė "Atvirą laišką į visus mokytojus." Laiške išdėsto priežastis ir tas aplinkybes, dėl kurių juos atstatė iš pareigų.

Laiške pareiškia, kad jie, pašaukti tarybai pas korporacijai patarėją Saul Moskoff, atsakė į visus klausimus apie save, nors jiems nesuteikė galimybės susitikti jiems kaltinimų primetėjus. Jie atsakė išpildyti tikrai vieną jiems pastatytą reikalavimą — atsakė tapti šnipais, skundikais kitų mokytojų.

Atstatytieji yra Harry Adler, Minerva Feinstein, Julius Nash, Irving Mauer, visi jau turintieji 10 iki 12 metų tarnyboje rekordą.

Penktasis, kurio vardo nemini, esąs pradinės mokyklos principalas. Mokyklų valdininkas William Jansen juos visus suspendavo be algos.

Nuskriaustieji savo atsišaukime pareiškė, kad jau laikas mokytojams stoti į pagalbą vieni kitiems. Jie pasiūlyti tapti išteisintais, jeigu gautų bešališką skundų ištyrimą.

Prie Williamsburgo Bridge Plaza busas užmušė apie 76 metų vyrą.

PRANESIMAS

LDS 1-mos kuopos susirinkimas įvyks antradienį, spalio 4 d., 7:30 val. vakare, Lietuvių Piliiečių Klubo salėje, 280 Union Ave. Visi nariai kviečiami dalyvauti. Kurių duoklės nemokėtos, malonėkite atieiti ir užsimokėti. Valdyba (190-191)

MATTHEW A. BUYUS

(BUYAUSKAS)
LAI DOTUVIŲ DIREKTORIUS
426 Lafayette St.
Newark 5, N. J.
Market 2-5172

Sekmadienį 13-tą Dieną

Lapkričio 13 November
Tai mūsų didysis sąskrydis—

LAISVĖS KONCERTAS

Jau baigiama suruošti programa, greit bus paskelbta; sekite paskelbimus.

Liberty Auditorium
110-06 Atlantic Ave., Richmond Hill, N. Y.
Pradžia 3:30 val. popiet

4 pusl. Laisvė (Liberty) Penkt., Rugsėjo (Sept.) 30, 1955

Reikalauja atpildo už jauną sūnų

Brooklynietė Leonia Payton, 589 Warren St., reikalauja iš miesto 250 tūkstančių dolerių atpildo už 14 metų amžiaus sūnų. Sako, kad policistas elgėsi "apsileidusiai, nepaisančiai" šaudydamas į grupę vaikėzų. Juos įtarė norint apiplėšti krautuvi. Jos sūnų nušovė.

Paskyrė uostui naują viršininką

Irving Slonim tapo paskirtas direktoriumi ir specialiu New York Waterfront komisijai. Jis veiks vietoje Samuel M. Lane, kuris rezignavo praėjusį pirmadienį.

Visu savo tarnybos laiku Lane buvo unijistų vadinas "darbininkų nekenčėju," "unijos žudytuju" ir panašiai. Atsisakymą iš tarnybos jis pasiuntęs tai komisijai dieną po laivakrovių streiko.

Slonim yra tarnavęs tai komisijai asistentu patarėju, bet taip pat yra buvęs New Yorko apskrities prokuroro asistentu.

Koza norinčioji lošimą vykdyti įstaiga ar asmenų grupė turės įteikti policijai smulkmeningą raportą apie viską kitą tos dienos programoje, apie tikslus ir tt.

Šėrai atsipeikėjo

Wall gatvės prekyba šėrais rugsėjo 27-ą gerokai atsipeikėjo. Tūlos firmos atgavo iki 25 procentų pirmadienį buvusiu prarastų kainų. Tačiau bendrasis atgautas procentų kiekis siekė tik 18.

Miesto taryba nusprendė bausti mažiausius, bet dažniausius prasikaltėlius miesto šėrai. Tai tuos, kurie mėto bile ka ant gatvių, vieton numesti į atmatines bačkas.

IVYKS SEKMADIENIO POPIETI

Spalio 9 October
Prasidės LYGIAI 2-rą Valandą Popiet

ISPŪDINGA MENINĖ PORGRAMA

Artistas Jonas Valentis ruošia suvaadinimą iš Mizaros vokalio "Mūsų Gyvenimo žaizdos" ištrauką, jau sudarytas keistas ir vyksta pamokos. Rudolfas Baranikas ir Mildred Stensler taipgi darbuojasi su dainomis atžymėti brožuus iš jubilato gyvenimo ir kūrybos. Jonas Juška pranešė, kad ir jis turi ką tai svarbaus paruošęs. O Aidsietyno kvartetas taipgi gerai pasiruošęs šiam įvykiui.

Philadelphia, Scrantonas, Hartfordas, Bostonas, Worcesteris

jau šmaruojasi automobilius traukimui į šį banketą. Banketo rengėjai bus prisirengę gražiai priimti svečius. Tik prašome iš anksto pranešti, kas iš kur atvyksta. Pietūs bus duodami 2-rą valandą dieną tik todėl, kad patenkinti svečius, atvykusius iš toliau, kad anksčiau jie galėtų grįžti. Bilieto kaina tik \$3.00.

Labai prašome bilietų platintojų darbuotis, kad kuo daugiausia bilietų parduoti išanksto. Taipgi dar kartą norime priminti tolimųjų kolonijų bilietų platintojams (iš kur perkusieji bilietus negalės dalyvauti bankete), paimti perkusiuųjų vardus ir prisųsti banketo komisijai prieš banketą, nes norime bankete paskelbti kas parems šį gražų dalyką

Kurie manote, kad jums asmeniškai pasiūlyti bilietą nebus kaip, prašome kreiptis į Laisvės administraciją ir įsigyti. Prisidėdami prie šio banketo jūs pagerbsite savo mylimą rašytoją ir vadą, o tuom pačiu kartu finansiniai paremsite dienraštį Laisvę. Nes pelnas nuo parengimo eis Laisvėi.

Banketo Komisija

"Gyvi nusiunčiami į šermeninę"

Kritikuotojai ambulansų patarnavimo visuomenei Brooklyne sako, kad tas patarnavimas yra taip pablogintas, kad netekusieji sąmonės gyvi asmenys būna nugabenami į šermeninę. Taip pareiškė kaunsilmanas Schupler, reikalaujamas paskirti komisiją tai padėčiai taisyti.

Ragina siųsti daktarą su ambulansu

Kitas brooklynietis kaunsilmanas, Samuel Curtis, užgyrė kaunsilmano Schupler iškeltą reikalavimą su ambulansu siųsti ir daktarą pas ligonį ar sužeistą. Seniau taip būdavo, bet pastaraisiais laikais, "taupumo" sumetimais, pasiunčia tik ligonio nešėjus ir prižiūrovus.

Reikalavime sugrąžinti ambulansus daktarus sako, jog buvo nuotykių, kad "gyvi žmonės tapo nugabenti į lavoninę."

TEVO PROBLEMA

Vienuolikos vaikų tėvas Brooklyne buvo pašauktas į teismą už tai, kad jo vaikai sukelia per daug lermo. Namų savininkas skundėsi, kad jis ir vandenį paleidžia ant žemiau gyvenančiųjų, bet vaikų savininkas tikrino, kad vandenį paleido pratrūkusios dūdos. Daugiausiai įsteisino.

Rojaus Mizaros Pagerbimui

SUKAKTIMI JO 60 METŲ AMŽIAUS IR 40 M. ŽURNALISTINĖS KŪRYBOS PROGA

BANKETAS

IVYKS SEKMADIENIO POPIETI
Spalio 9 October
Prasidės LYGIAI 2-rą Valandą Popiet

ISPŪDINGA MENINĖ PORGRAMA

Artistas Jonas Valentis ruošia suvaadinimą iš Mizaros vokalio "Mūsų Gyvenimo žaizdos" ištrauką, jau sudarytas keistas ir vyksta pamokos. Rudolfas Baranikas ir Mildred Stensler taipgi darbuojasi su dainomis atžymėti brožuus iš jubilato gyvenimo ir kūrybos. Jonas Juška pranešė, kad ir jis turi ką tai svarbaus paruošęs. O Aidsietyno kvartetas taipgi gerai pasiruošęs šiam įvykiui.

Philadelphia, Scrantonas, Hartfordas, Bostonas, Worcesteris jau šmaruojasi automobilius traukimui į šį banketą. Banketo rengėjai bus prisirengę gražiai priimti svečius. Tik prašome iš anksto pranešti, kas iš kur atvyksta. Pietūs bus duodami 2-rą valandą dieną tik todėl, kad patenkinti svečius, atvykusius iš toliau, kad anksčiau jie galėtų grįžti. Bilieto kaina tik \$3.00.

Labai prašome bilietų platintojų darbuotis, kad kuo daugiausia bilietų parduoti išanksto. Taipgi dar kartą norime priminti tolimųjų kolonijų bilietų platintojams (iš kur perkusieji bilietus negalės dalyvauti bankete), paimti perkusiuųjų vardus ir prisųsti banketo komisijai prieš banketą, nes norime bankete paskelbti kas parems šį gražų dalyką

Kurie manote, kad jums asmeniškai pasiūlyti bilietą nebus kaip, prašome kreiptis į Laisvės administraciją ir įsigyti. Prisidėdami prie šio banketo jūs pagerbsite savo mylimą rašytoją ir vadą, o tuom pačiu kartu finansiniai paremsite dienraštį Laisvę. Nes pelnas nuo parengimo eis Laisvėi.

Banketo Komisija

HELP WANTED—FEMALE

2 Staly patarnautojos ir 2 prie baro merginos. Gera proga merginoms, kurios geros darbininkės. Ateikite arba telefonuokite po 11 v. ryto. DUNN'S RESTAURANT & BAR 126 Clinton St., arti Delancy, N.Y.C. GR. 3-9053 (189-191)

OPERATORĖS

Sijonai ir suknelės. Nuo kavalių ar visą drabužį. Nuolatinis darbas. Gera alga. L. & F. CONTRACTING 890 Glenmore Ave., Brooklyn (189-192)

MALE and FEMALE

SUAUGUSI PORA Prižiūrėti modernią išnuomavimą namą. Aliejiniai pečiai. Gera kamynystė. Kreipkitės: PROPERTY OWNERS OF BROOKLYN, INC. 26 Court St., Brooklyn UL. 5-3923 (189-191)

OPERATORIAI

Vyrai ar moteriškės. Su patyrimu siuvimas bagažų iš drobinų audklo. Nuolatinis darbas. MADO MFG. CO., INC. 395 Brook Ave., Bronx, arti 143 St. (189-192)

OPERATORIAI

Vyrai ar Moteriškės. Patyrę prie Drabužių. Nuolatinis darbas. A. DUBOIS & SON 19 Richard St., Brooklyn AL. 5-9300 (189-191)

HELP WANTED MALE

Patarnautojas, vairuotojas, kambarių aptarnautojas ir prie stalo tarnauti. Su patyrimu. Europoj dirbe. Priimsime vedusią porą arba du atskirus asmenis. Nėra virimo. Vėliausi palūdjimai. Westchester. Westmore 9-5199. (190-191)

BUSINESS OPPORTUNITIES

Tortų krautuvė. Italų-Amerikontų. Gera vieta, įsteigta 9½ m. Geri kostumeriai. Visokių gardumynų iš ledu. Arti subvės ir teatro. UN. 8-6601. (185-191)

VAISIŲ KRAUTUVĖ. Puiki proga. Galima padidinti biznį. Parduoame su nuostoliu. Įsteigta 9 metai. Geras skaidrus kostumeris. Sauskite Ravenswood 8-9549, nuo 9 val. ryto iki 7 v. vak. Vakaraš—nuo 7 v. iki 10 v. FL. 8-9033. (187-193)

Valymo ir Siuvimo Krautuvė. Dažniausiai turi atsiskirti, priversti parduoti daug žemiau negu originaliai kainuoja. Pilnai įtaisytas biznis. 50 lb. unit & reclamer. Metinė jeiga —\$38,000 iki \$40,000. Dvi krautuvės. Trokas įskaitomas. WA. 8-9289. (190-191)

REAL ESTATE

Fordham Rd.—Bronx. 1 šeima mūrinis namas, 7 kambariai, 4 vonios. Aliejaus šiluma; daržas; arti mokyklos, veteranų ligoninės, ir kolegijos. FO. 5-8229 (186-192)

PROGA

Savininkas negali prižiūrėti. Parduoda Siuvėjo šopą. Yra 3 tušti kambariai. Zema kaina. Sauskite Colon. MO. 5-4019 (8-5 P. M.) (189-192)

Brooklyno Polytechnic Institutus pradėjo sezoną su 6,000 studentų. Žada priimti dar apie 400.